

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

6.6.2012

B7-0286/2012

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Sudaani ja Lõuna-Sudaani vaheline olukord
(2012/2659(RSP))

Mariya Nedelcheva, Filip Kaczmarek, Gay Mitchell, Horst Schnellhardt, Rafal Trzaskowski, Cristian Dan Preda, Mario Mauro, Michèle Striffler, Michael Gahler, Joachim Zeller, Nadezhda Neynsky, Giovanni La Via, Monica Luisa Macovei, Roberta Angelilli, Frank Engel
fraktsiooni PPE nimel

RE\904546ET.doc

PE489.316v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

B7-0286/2012

Euroopa Parlamendi resolutsioon Sudaani ja Lõuna-Sudaani vahelise olukorra kohta (2012/2659(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 9. jaanuaril 2005. aastal allkirjastatud üldist rahukokkulepet Sudaani rahvavabastusliikumise ja Sudaani valitsuse vahel,
- võttes arvesse deklaratsiooni, mille Aafrika Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide assamblee tegi Sudaani kohta 31. jaanuaril 2011. aastal,
- võttes arvesse nõukogu 31. jaanuari 2011. aasta järeldusi Sudaani kohta ning nõukogu 17. mai 2011. aasta otsust 9953/11,
- võttes arvesse 27.–31. mail 2011 Dohas (Kataris) ÜRO egiidi all toimunud Darfuri rahuprotsessi kõneluste tulemusi,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu eesistuja 3. juuni 2011. aasta avaldust Sudaani kohta,
- võttes arvesse Sudaani ja Lõuna-Sudaani poolt 10. veebruaril 2012. aastal allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumit mittekallaletungi ja koostöö kohta,
- võttes arvesse ELi kõrge esindaja Catherine Ashton'i pressiesindaja 28. märtsi 2012. aasta ja 11. aprilli 2012. aasta avaldusi Sudaani ja Lõuna-Sudaani vahelise piiritüli tõttu tekkinud relvastatud kokkupõrgete kohta,
- võttes arvesse Aafrika Liidu 17. aprilli 2012. aasta avaldust, milles kutsuti Sudaani ja Lõuna-Sudaani üles tegutsema vastutustundlikult ning võtma kuulda Aafrika Liidu ja rahvusvahelise kogukonna üleskutseid kahe riigi vahelise konflikti viivitamatuks lõpetamiseks,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri pressiesindaja Sudaani ja Lõuna-Sudaani olukorda käsitlevat 16. aprilli 2012. aasta avaldust, milles väljendatakse suur muret kahe riigi vahelise jätkuva vaenutegevuse ning süütutele tsiviilisikutele kaasnevate tagajärgede pärast,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri Ban Ki-mooni 19. aprilli 2012. aasta avaldust, milles nõutakse, et Sudaan ja Lõuna-Sudaan lõpetaksid vaenutegevuse ning väldiksid uut sattumist konflikti, mis on kahe aastakümne jooksul nõudnud juba miljoneid inimesi,
- võttes arvesse Sudaani ja Lõuna-Sudaani puudutavaid nõukogu (välissuhete nõukogu 3159. istung) 23. aprilli 2012. aasta järeldusi, milles EL väljendab suurt muret Sudaani ja Lõuna-Sudaani vahelise konflikti teravnemise pärast,
- võttes arvesse Sudaani ja Lõuna-Sudaani tegevuskava, mis on esitatud Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu 24. aprilli kommünikees ja mida EL täielikult toetab,

- võttes arvesse avaldust, mille kõrge esindaja tegi Euroopa Liidu nimel 19. aprillil 2012. aastal toetuse kohta, mida EL annab ühisoperatsioonide keskusele Kony Issanda Vastupanuarmee vastu võitlemiseks,
 - võttes arvesse kõrge esindaja Catherine Ashton'i pressiesindaja 26. aprilli 2012. aasta avaldust, kus väljendatakse heameelt selle üle, et Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu võttis vastu Sudaani ja Lõuna-Sudaani tegevuskava,
 - võttes arvesse 2. mail 2012. aastal ühehäälselt vastu võetud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni Sudaani ja Lõuna-Sudaani tegevuskava kohta,
 - võttes arvesse Ban Ki-mooni 12. mai 2012. aasta avaldust, milles väljendatakse heameelt selle üle, et Lõuna-Sudaani politseijõud viiakse Abyei piirkonnast välja, ja nõutakse, et ka Sudaani valitsus viiks oma väed sellest piirkonnast välja, ning kutsutakse Sudaani ja Lõuna-Sudaani üles taasalustama läbirääkimisi Aafrika Liidu kõrgetasemelise komisjoni egiidi all,
 - võttes arvesse AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee varasemaid resolutsioone Sudaani ja Lõuna-Sudaani kohta, eelkõige 22. juuni 2006. aasta ja 31. märtsi 2010. aasta resolutsioone,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Sudaani ja Lõuna-Sudaani kohta, eelkõige 9. juuni 2011. aasta ja 14. septembri 2011. aasta resolutsioone,
 - võttes arvesse Sudaani ja Lõuna-Sudaani käsitlevat AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee kaaspresidentide avaldust, mille parlamentaarne ühisassamblee võttis vastu 30. mail 2012. aastal,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et hiljuti puhkes Sudaani ja Lõuna-Sudaani vahel Lõuna-Kordofani provintsis asuva Hegligi linna – mida on üldiselt rahvusvaheliselt tunnustatud kui Sudaani territooriumi, kuid mida nõuab endale ka Lõuna-Sudaan – pärast vaenutegevus;
 - B. arvestades, et viimased kokkupõrked, mis toimusid Lõuna-Sudaani ja Sudaani vahel asuvas naftarikkas, kuid ebamäärase piiriga Hegligi piirkonnas, olid teravaimad, mis pärast Lõuna-Sudaani iseseisvumist on toimunud;
 - C. arvestades, et Lõuna-Sudaan süüdistab Sudaani mitmes mais ja juunis riigi põhjaosas toimunud pommirünnakus;
 - D. arvestades, et kumbki pool süüdistas viimases konfliktis teist poolt, mis andis alust hirmuks, et sõda võib uuesti puhkeda;
 - E. arvestades, et endiselt ei ole kokkuleppele jõutud, kui palju peaks sisemaal asuv Lõuna-Sudaan – kelle kätte jäi pärast iseseisvumist kolm neljandikku endise ühtse riigi naftatoodangust – maksma, et Sudaanis asuvate torujuhtmete ja muu infrastruktuuri, nagu töötlemisrajatiste, kaudu, toornaftat ekspordida;
 - F. arvestades, et tüli tõttu, mis tekkis Sudaani poolt naftatransiidi eest nõutava tasu pärast,

sulges Lõuna-Sudaan, kelle tuludest moodustab naftamüügitulu 98%, 2012. aasta jaanuaris kõik oma naftaväljad;

- G. arvestades, et Sudaan kuulutas välja üldmobilisatsiooni ning on töotanud reageerida rünnakule kõigi vahenditega, lahkudes Lõuna-Sudaaniga peetavatelt Aafrika Liidu juhitavatelt läbirääkimistelt riikide eraldamisega seotud küsimuste, sealhulgas piiri mahamärkimise, üksteise territooriumil viibivate kodanike staatuse, võla ärajagamise, naftatulude jaotamise ja torujuhtmete kasutamise üle;
- H. arvestades, et Lõuna-Sudaani president Salva Kiir ütles algselt, et ta ei vii oma vägesid Hegligi naftaväljalt ja selle vaidlusalaselt piirilt Sudaaniga välja, kuid arvestades aga, et 20. aprillil ütles Lõuna-Sudaani informatsiooniminister, et vägede täies korras väljaviimine algab koheselt, ning et see viidi kolme päevaga lõpule;
- I. arvestades, et vägede liikumine Abyei piirkonda ja seda ümbritsevatele aladele kujutas endast 20. juunil 2011. aastal sõlmitud Abyei piirkonna ajutise julgeoleku- ja halduskorra kokkulepe ränka rikkumist;
- J. arvestades, et mõlemad pooled lubasid kõik julgeolekujõud Abyei piirkonnast välja viia;
- K. arvestades, et juba 2012. aasta märtsi lõpus nõudsid ÜRO ja Aafrika Liit Sudaani ja Lõuna-Sudaani riigijuhtidelt, et Hegligi piirkonnaga seotud konflikti lahendamiseks tuleb läbirääkimisi alustada;
- L. arvestades, et ühist poliitilist ja julgeolekumehhanismi puudutavate otsuste eelnõud, mille Sudaaniga tegelev Aafrika Liidu kõrgetasemeline komisjon mõlemale poolele 4. aprillil 2012. aastal esitas, on mõistlik alus, millele rajada Sudaani ja Lõuna-Sudaani ühisel piiril vastastikune julgeolek;
- M. arvestades, et kuigi Lõuna-Sudaanis leidub loodusvarasid, nagu naftat, vaske ja rauda, ning seal on palju metsa ja viljakat maad, elab suurem osa rahvastikust vaesuses ning sealne väikelaste suremus on üks kõrgemaid ja haridusnäitajad ühed madalamad maailmas, ning arvestades, et see kõik tekitab sotsiaal-majanduslikke, humanitaarseid ja julgeolekuprobleeme;
- N. arvestades, et EL toetab igati rahvusvahelisi jõupingutusi, millega püütakse lõpetada Joseph Kony ja Issanda Vastupanuarmee (LRA) pikaajaline hirmukampaania ning LRA tegevuse tõttu kannatanud inimesi aidata;
- O. arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu 2. mail 2012. aastal ühehäälselt vastu võetud resolutsioonis kinnitati tegevuskava, mille kohaselt Sudaan ja Lõuna-Sudaan peavad lõpetama vaenutegevuse ning lahendama järelejäänud eraldumisjärgsed küsimused järgmise kolme kuu jooksul;
- P. arvestades, et nii Sudaan kui ka Lõuna-Sudaan on tegevuskava heaks kiitnud ja kinnitanud, et nad on seadnud endale eesmärgiks vaenutegevus viivitamata lõpetada, arvestades aga, et pinged on endiselt suured;
- Q. arvestades, et mõlemad riigi delegatsioonid on juuni alguses Addis Abebas läbirääkimisi

pidanud ja et Sudaani ja Lõuna-Sudaani kaitseministrid alustasid läbirääkimisi 4. juunil;

- R. arvestades, et ELi jaoks on äärmiselt oluline, et ühine piirikontrolli- ja seiremehhanism viivitamata kasutusele võetaks ja et rahvusvahelised vaatlejad ja muu kohapealsed spetsialistid pandaks mehhanismi toimimist jälgima ja nõuete täitmist tagama;
- S. arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni andmetel toimub praegu Valge Niiluse provintsis Kostis maabunud kuni 15 000 Lõuna-Sudaani põgeniku vabatahtlik repatrieerimine, mis peaks lõpule jõudma juuni keskpaigaks;
- T. arvestades, et Sudaani valitseva, Rahvusliku Kongressipartei pressiesindaja Yasser Youssef teatas 3. juunil, et partei tunneb heameelt Juba otsuse üle viia mässuliste rühmitused Lõuna-Sudaanist välja, tänu millele on kahe riigi vaheliste julgeolekuküsimuste lahendamisel võimalik edasi liikuda;
- U. arvestades, et mässulise Sudaani rahvavabastusliikumise põhjajahu juht Malik Aggar ja peasekretär Yasir Arman pidasid 3. juunil Aafrika Liidu vahendajatega rahuprotsessi tegevuskava elluviimise – milles rahvavabastusliikumise juhid peavad osalema – teemal koosoleku;
- V. arvestades, et Lõuna-Sudaan teatas pühapäeval, et on Addis Abebas toimuvate ja Sudaaniga tegeleva Aafrika Liidu kõrgetasemelise komisjoni juhitud läbirääkimistega seoses optimistlik;
- 1. kinnitab veelkord, et austab täielikult iseseisvusreferendumi tulemust kui Lõuna-Sudaani rahva demokraatliku tahte väljendust; kutsub nii Sudaani kui ka Lõuna-Sudaani üles aktiivselt demokraatlikku valitsemistava edendama, mõlemas riigis pikaajaliseks rahuks, julgeolekuks ja heaoluks tingimusi looma ning inimõigusi, sotsiaalseid ja majanduslikke õigusi austama;
- 2. rõhutab, et Sudaani ja Lõuna-Sudaani puudutava tegevuskava elluviimiseks tuleb koha peal mõlema poole julgeolekuküsimuste lahendamiseks meetmeid võtta, seal hulgas jätkata läbirääkimisi ja seda eelkõige ühise poliitilise ja julgeolekumehhanismi koosolekute raames;
- 3. mõistab hukka pommirünnakud, mille Sudaan Lõuna-Sudaani põhjaosas hiljuti korraldas;
- 4. tunneb heameelt selle üle, et Lõuna-Sudaan viib oma relvajõud viivitamatult vaidlusalusest Abyei piirkonnast välja, ja kutsub Sudaani valitsust üles sama tegema;
- 5. kutsub Sudaani ja Lõuna-Sudaani üles näitama üles poliitilist ja praktilist soovi sõja asemel rahu tagada ning nõuab, et mõlemad pooled väldiksid konflikti teravnemist, austaksid rahvusvahelist humanitaarõigust, tagaksid tsiviilisikute, sõjavangide ja vigastatute kaitse, võtaksid pingete vähendamiseks kiiresti midagi ette ning tegutseksid kahe toimiva riigi edendamisel koostöövalmilt ja vastutustundlikult;
- 6. kutsub ELi üles jätkama oma rahvusvaheliste partneritega, eelkõige Aafrika Liidu ja ÜROga tihedat koostööd selle nimel, et Sudaan ja Lõuna-Sudaan hakkaksid Sudaani ja Lõuna-Sudaani tegevuskava puudutavat ÜRO Julgeolekunõukogu 2. mai 2012. aastal

resolutsiooni rakendama;

7. rõhutab, et Aafrika Liidu komisjonil on piiritüli lahendamiseks ja kahe riigi vahel naftakokkuleppe sõlmimiseks vahenduskõneluste läbiviimisel oluline roll;
8. nõuab, et Aafrika Liidu piirkondliku koostöö algatusüksus suurendaks piirkonnas pingutusi LRA vastu võitlemiseks, ning tunneb heameelt selle üle, et EL on valmis LRA küsimusega tegeleva Aafrika Liidu eriesindaja büroole rahalist abi andma, ja selle üle, et on loodud ühisoperatsioonide keskus, mille kaudu on Ugandast, Kongo Demokraatlikust Vabariigist, Kesk-Aafrika Vabariigist ja Lõuna-Sudaanist pärit piirkondlikul erirühmal võimalik kiiresti ja tõhusalt LRA vastaseid meetmeid võtta;
9. kutsub rahvusvahelist kogukonda üles eraldama 3 miljonit USA dollarit, mida Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon vajab Valge Niiluse provintsi juhi – kelle sõnul kujutavad põgenikud endast Sudaanile julgeoleku- ja keskkonnariski – korralduse kohaselt kuni 15 000 Lõuna-Sudaani põgeniku vabatahtlikuks repatrieerimiseks Kostist;
10. kutsub president Bashiri ja president Kiiri üles Sudaanis ja Lõuna-Sudaanis rahu ja stabiilsuse säilitamisel oma kohustusi täitma ning nõuab, et nad võtaksid endale taas kohustuse lahendada kõik küsimused rahumeelsete läbirääkimiste abil;
11. kutsub Sudaani ja Lõuna-Sudaani üles kasutama Aafrika Liidu piiriprogrammi teenistusi, mis võivad abistada osapooli vaidlusaluste piirkondade piiritlemise, piiristamise ja osadeks lahutamise probleemide lahendamisel, lähtudes Aafrika parimatest tavadest ja rahvusvahelistest põhimõtetest;
12. nõuab, et Sudaani ja Lõuna-Sudaani piirialad võtaksid konflikti rahumeelseks lahendamiseks meetmeid ja teeksid selleks koostööd, töötaksid piiridel julgeoleku saavutamise nimel, tagaksid püsiva rahu ja stabiilsuse ning võitleksid terrorismi vastu;
13. kordab, et selleks et piirkonnas rahu ja stabiilsus saavutada, tuleb lahendada piiristamise küsimus ning saavutada kokkulepe selle kohta, kuidas naftatulu jagada;
14. nõuab, et ühine poliitiline ja julgeolekukomitee, mida juhivad kaitse- ja siseministrid ning luureteenistuste juhid, kohtuks 4. juunil Addis Abebas ning arutaks julgeolekuküsimusi, nagu mõlemas riigis viibivad mässulised, ja 2000 km pikkuse piiri jälgimiseks puhvertsooni ja mehhanismi loomine;
15. kutsub Sudaani rahvavabastusliikumise põhjajahu üles nõustuma Lõuna-Kordofanis asuvas Nuba mägede piirkonnas mässuliste vallutatud piirkondades humanitaarrelvarahu kehtestama;
16. tervitab ÜRO Julgeolekunõukogu otsust pikendada ÜRO Sudaani missiooni mandaati ning saata Sudaani täiendavalt rahuvalvevägesid; on seisukohal, et ÜRO jätkuv kohalolek on kahe toimiva riigi rahumeelse arengu jaoks äärmiselt oluline; kutsub nii Sudaani kui ka Lõuna-Sudaani üles ÜRO kohalolekut toetama ja tagama ÜRO vägede julgeoleku;
17. kutsub komisjoni, ELi liikmesriike ja rahvusvahelist üldsust täitma oma lubadust eraldada sellele piirkonnale raha, tänu millele oleks eelkõige võimalik leevendada suuri toiduabi-

ajutise peavarju ja kaitseprobleeme; nõuab, et suurt tähelepanu pöörataks toiduga kindlustatusele ja et olukorra halvenemisel võetaks vastavaid meetmeid;

18. teeb kaaspresidentidele ülesandeks edastada käesolev resolutsioon AKV–ELi nõukogule ja Euroopa Komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ÜRO Julgeolekunõukogule ja peasekretärile, ELi eriesindajale Lõuna-Sudaanis, Sudaani valitsusele, Lõuna-Sudaani valitsusele, Aafrika Liidu institutsioonidele ja Sudaaniga tegeleva Aafrika Liidu kõrgetasemelise komisjoni esimehele ning ELi liikmesriikide valitsustele.